ततः पिपीलिका जन्तुं कदाचिददशत् स्विचि । स दष्टो व्यनदन्नादं तेन दुःखेन बालकः । १०४७५
ततस्ता मातरः सर्व्वाः प्राक्रोशन् भृशदुःखिताः । प्रवार्य्य जन्तुं स हसा सशब्दस्तुमुलोऽभवत् ।
तमार्त्तनादं सहसा शुश्राव स महीपतिः । अमात्यपर्षदो मध्ये उपविष्टः सहर्त्विजः ।
ततः प्रस्थापयामास किमेतदिति पार्थिवः । तस्मै चत्ता यथावृत्तमाचचक्षे सुतं प्रति ।
त्वरमाणः स चोत्थाय सोमकः सह मन्त्रिभिः । प्रविश्यान्तःपुरं पुत्त्रमाश्वासयदरिन्दम ।
सान्त्वयित्वा तु तं पुत्त्रं निष्क्रम्यान्तःपुरान्नृपः । ऋत्विजा सहितो राजन् सहामात्य उपाविशत् । १०४८०
॥ सोमक उवाच ॥ धिगस्त्विहैकपुत्त्रत्वमपुत्त्रत्वं वरं भवेत् । नित्यातुरत्वाद्भूतानां शोक एवैकपुत्त्रता ।
इदं भार्य्याशतं ब्रह्मन् परीक्ष्य सदृशं प्रभो । पुत्त्रार्थिना मया वोढं न तासां विद्यते प्रजा ।
एकः कथञ्चिदुत्पन्नः पुत्त्रोजन्तुरयं मम । यतमानासु सर्व्वासु किन्नु दुःखमतः परं ।
वयञ्च समतीतं मे सभार्य्यस्य द्विजोत्तम । आसां प्राणाः समायत्ता मम चाप्येकपुत्त्रके ।
स्यात्तु कर्म्म तथा युक्तं येन पुत्त्रशतं भवेत् । महता लघुना वाऽपि कर्म्मणा दुष्करेण वा । १०४८५
॥ ऋत्विगुवाच ॥ अस्ति चैतादृशं कर्म्म येन पुत्त्रशतं भवेत् । यदि शक्नोषि तत्कर्त्तुमथ वक्ष्यामि सोमक ।
॥ सोमक उवाच ॥ कार्य्यं वा यदि वाऽकार्य्यं येन पुत्त्रशतं भवेत् । कृतमेवेति तद्विद्धि भगवान् प्रब्रवीतु मे ।
॥ ऋत्विगुवाच ॥ यजस्व जन्तुना राजंस्त्वं मया वितते क्रतौ । ततः पुत्त्रशतं श्रीमद्भविष्यत्यचिरेण ते ।
वपायां हूयमानायां धूममाघ्राय मातरः । ततस्ताः सुमहावीर्य्यान्जनयिष्यन्ति ते सुतान् ।
तस्यामेव तु ते जन्तुर्भविता पुनरात्मजः । उत्तरे चास्य सौवर्णं लक्ष्म पार्श्वे भविष्यति । १०४९०
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि तीर्थयात्रापर्व्वणि जन्तूपाख्याने सप्तविंशत्यधिकशततोऽध्यायः ॥ १२७ ॥
॥ सोमक उवाच ॥ ब्रह्मन् यद्यद्यथा कार्य्यं तत्कुरुष्व तथा तथा । पुत्त्रकामतया सर्व्वं करिष्यामि वचस्तव ।
॥ लोमश उवाच ॥ ततः स याजयामास सोमकं तेन जन्तुना । मातरस्तु बलात्पुत्त्रमपाकार्षुः कृपान्विताः ।
हाहताः स्मेति वाशन्त्यस्तीव्रशोकसमाहताः । रुदन्त्यः करुणञ्चापि गृहीत्वा दक्षिणे करे ।
सव्ये पाणौ गृहीत्वा तु याजकोऽपि स्म कर्षति । कुररीणामिवार्त्तानां समाकृष्य तु तं सुतं ।
विशस्य चैनं विधिवद्वपामस्य जुहाव सः । वपायां हूयमानायां गन्धमाघ्राय मातरः । १०४९५
आर्त्ता निपेतुः सहसा पृथिव्यां कुरुनन्दन । सर्व्वाश्च गर्भानलभंस्ततस्ताः परमाङ्गनाः ।
ततो दशसु मासेषु सोमकस्य विशाम्पते । जज्ञे पुत्त्रशतं पूर्णं तासु सर्व्वासु भारत ।
जन्तुर्ज्येष्ठः समभवज्जनित्र्यामेव पार्थिव । स तासामिष्ट एवासीन्न तथा ते निजाः सुताः ।
तच्च लक्षणमस्यासीत् सौवर्णं पार्श्व उत्तरे । तस्मिन् पुत्त्रशते चाग्र्यः स बभूव गुणैरपि ।
ततः स लोकमगमत् सोमकस्य गुरुः परं । अथ काले व्यतीते तु सोमकोऽप्यगमत् परं । १०५००
अथ तं नरके घोरे पच्यमानं ददर्श सः । तमपृच्छत् किमर्थं त्वं नरके पच्यसे द्विज ।
तमब्रवीद्गुरुः सोऽथ पच्यमानोऽग्निना भृशं । त्वं मया याजितो राजंस्तस्येदं कर्म्मणः फलं ।
एतच्छ्रुत्वा तु राजर्षिर्धर्म्मराजानमब्रवीत् । अहमत्र प्रवेक्ष्यामि मुच्यतां मम याजकः ।